

ЗАСТОСУВАННЯ КЛАСИЧНОГО ЕКЗЕРСISУ З МУЗИЧНИМ СУПРОВОДОМ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА

К. Ю. Федорових, викладач кафедри сценічного мистецтва
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: класичний екзерсис, музичний ритм, темп, хореографічна підготовленість, здобувачі освіти.

Сучасна освіта зі сценічного мистецтва має забезпечити розвиток особистості, здатної на відповіді адекватно викликам часу. Тобто формувати професійно компетентного та кваліфікаційного конкурентно-спроможного спеціаліста; виховувати особистість, здатну сприймати і творити зміни, спроможну осягнути проблеми інноваціях та їх продовжувати в своїй майбутній діяльності. Сьогодні випускники мають поєднувати в собі професійні та інноваційні компетенції для задоволення широких потреб ринку праці й суспільства в цілому [1].

Перебудова освітнього процесу у системі вищої школи, виходячи з вимог і принципів Болонської декларації, орієнтована на формування нового типу активно-творчої особистості. Це актуалізує пошук різноманітних методів, прийомів, засобів та інноваційних технологій навчання [3].

Екзерсиз – (від франц. *exercice* – вправа) – це система хореографічних вправ, яка спрямована на набуття та вдосконалення танцювальних навиків, розвиток і підготовку м'язово-зв'язкового апарату та підтримку танцювальної форми виконавців відповідно до музичного супроводу [4]. Екзерсис розвиває високий рівень координації рухів, всіляко відшліфовуючи в практичній діяльності такі складові, як ритм, темп, метр, музичний розмір, кількість повторень при виконанні вправ, характер музичного твору, особливості м'язових зусиль при виконанні класичних хореографічних вправ [2; 3].

Мета дослідження – дослідити взаємозв'язок впливу музики на класичний екзерсис, під час занять здобувачів освіти спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» з дисципліни «Класичний танець».

Завдання дослідження: розкрити зв'язок музики й руху в контексті вивчення класичного екзерсису; дослідити і оцінити рівень хореографічної виконавської майстерності у тріаді ритму, музики й тіла здобувачів освіти спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» на заняттях з дисципліни «Класичний танець».

Володіння основами теоретико-музичних знань є важливим компонентом фахової підготовки майбутнього фахівця спеціальності 026 «Сценічне мистецтво». Тому в результаті вивчення дисципліни «Класичний танець» здобувач освіти повинен уміти самостійно добирати

музичний супровід до вправ класичного екзерсису та окремих танцювальних вправ, танцювальних композицій, враховуючи відповідність хореографічних рішень обраному музичному матеріалу [2; 5].

Для розв'язання означеної проблеми було використано таблиця «Темпи» (за метрономом), завдання якої полягає у підборі фонограмисупроводу до хореографічної композиції. Це допоможе здобувачам освіти в майбутній професійній діяльності, поглибити знання про особливості музичного твору, конкретизуючи взаємозв'язок музичної та хореографічної діяльності [1].

В експерименті брали участь здобувачі освіти 1-го курсу спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» Київського національного університету технологій та дизайну (з них: хлопців – 2, дівчат – 10 осіб).

На практичних заняттях з дисципліни «Класичний танець» було включено класичний екзерсис, який викладався в підготовчій частині заняття біля станка, та на середині зали і складався з наступних рухів в певній послідовності поступово ускладнюючись: демі-пліє (франц. demiplie) – напівприсідання; гран-пліє (франц. grandplie) – повний присід; батман тандю (франц. battements tendus – вправа для стопи; батман тандю жете (франц. battements tendus jete) – невеликий мах; гран батман жете (франц. Grand battements jete) – невеликий мах; батман фраппе (франц. battement frappe) – рух з ударом, або ударний рух; батман фондю (франц. battement fondus) – повільний присід на одній нозі; релеве (франц. releve) піднімання на пів-пальці; рон де жамб пар тер (франц. rond de jambe par terre) – коло ногою по підлозі; пор де бра – вправи для рук, корпусу, голови, наклони корпусу, голови. Всі рухи хореографічного екзерсису виконуються з кожної ноги і музичний супровід танцювальних елементів, має бути тотожним. Послідовність виконання рухів майже завжди одна і та ж, завдяки чому, музичний супровід повинен змінюватися, ставати різноманітнішим, динамічним, вільним, і застосовуватися для відображення характеру виконання різних елементів класичного екзерсису. На початку і в кінці кожна комбінація супроводжується вступом (підготовчий рух), що передує усій комбінації, під час якої здобувач освіти готується до виконання заданого руху; закінчення – заключний рух, що повертає фігуру здобувача освіти в початкове положення або в інше, задане викладачем, положення, тим самим дає визначення, що вправа закінчена.

В результаті експерименту, який тривав протягом 4 місяців, з використанням хореографічних вправ на заняттях з "класичного танцю", студентам експериментальної групи вдалося статистично достовірно покращити результати. Педагогічний експеримент показав, що значно змінилися показники хореографічної підготовленості у хлопців в експериментальній групі, порівнюючи з показниками контрольної групи. Так, в експериментальній групі по всім хореографічним вправам відбулися позитивні зміни. Ми з'ясували, що високі показники отримано в вправах: «батман фраппе» (28,12%) $t=9,38$ ($P<0,05$); «демі-пліє» (27,38%) $t=9,91$

($P < 0,05$); «гран-пліє» (23,32%) $t = 8,99$ ($P < 0,05$); «рон де жамб пар тере» (23,32%) $t = 8,99$ ($P < 0,05$). Невелика різниця від попередніх показників виявлена у хлопців в вправах: «батман фондю» (26,95%) $t = 8,85$ ($P < 0,05$); «релеве» (22,45%) $t = 8,65$ ($P < 0,05$); «батман тандю» (25,13%) $t = 8,58$ ($P < 0,05$). В контрольній групі у хлопців не виявлено кореляції по всім класичним вправам, але порівнюючи і аналізуючи отримані показники після експерименту, краще засвоїли такі вправи: «батман тандю» (7,30%) $t = 2,04$ ($P < 0,05$); «рон де жамб пар тере» (7,24%) $t = 1,86$ ($P > 0,05$); «пор де бра» (5,93%) $t = 1,86$ ($P > 0,05$); «релеве» (6,09%) $t = 1,50$ ($P > 0,05$).

В результаті дослідження у дівчат в експериментальній групі вдалося статистично достовірно ($P < 0,05$) покращити результати в таких класичних вправах: «релеве» (34,18%) $t = 6,65$ ($P < 0,05$); «деми-пліє» (24,0%) $t = 5,37$ ($P < 0,05$); «батман тандю» (25,41%) $t = 5,37$ ($P < 0,05$); «батман фραπε» (27,0%) $t = 5,37$ ($P < 0,05$). Також невелика різниця від попередніх показників виявлена і в таких вправах у дівчат: «пор де бра» (27,29%) $t = 4,97$ ($P < 0,05$); «батман тандю жете» (27,81%) $t = 4,28$ ($P < 0,05$); «гран пліє» (25,41%) $t = 4,24$ ($P < 0,05$); «гран батман тандю» (28,2%) $t = 4,24$ ($P < 0,05$). В контрольній групі дівчат покращення показників хореографічної підготовленості не виявлено, крім вправи для стопи «батман тандю» (12,64%) $t = 2,04$ ($P < 0,05$).

Значні зміни отримано в експериментальній групі пояснюється тим, що було використано інноваційні технології в вивченні класичних вправ, які дозволили покращити рівень хореографічної підготовленості здобувачів освіти спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» на заняттях з "Класичного танцю". Використання музичних творів, які відображали характер виконання класичного тренажу дозволили покращити рівень знань, умінь і навичок при виконанні вправ.

Список використаних джерел

1. Забрєдовський С. Г. Педагогічні умови розвитку мотиваційної сфери студентів хореографічних спеціалізацій в процесі фахової підготовки у вузі культури. Дис. канд. пед. наук. 13.00.01. К., 1997. 179 с.
2. Мартиненко О. В. Професійно-орієнтовані технології навчання у фаховій підготовці майбутнього вчителя хореографії. Наукові записки. Вип.139. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Вінниченка, 2015. С. 90-94.
3. Тараканова А. П. Система хореографічного виховання у школах та позашкільних закладах: Навчально-методичний посібник. К.: ІЗМН, 1996. 284 с.
4. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю: підручник. К.: Альтерпрес, 2013. 324 с.
5. Чернишенко Т. М., Кізім В. М. Технологія корекції постави засобами хореографії у студентів інституту фізичного виховання і спорт. Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України. Тези ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 8 грудня 2016 року). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ. 2016. С. 287-288.